

ACTIEF HISTORISCH DENKEN; H3: De boeren in de polis (bewaren in het werkboek blz 31)

Historische vraag:

Hadden de oude Grieken tussen 800 v.C en 500 v.C. respect voor de hardwerkende boeren?

Bronnen:

Arbeid geen schande

Om je beloning te krijgen hebben de onsterfelijke goden eerst het zweet uitgevonden. De weg die erheen leidt is lang en lastig. Vergeet mijn raad niet: wees werkzaam, zo zal de hooggekroonde Demeter (godin van de graanoogst) je beminnen en je schuren vullen met graan. Honger en luiheid zijn tweelingen. Mensen en goden keren zich van de luiaard af. Door arbeid maken de stervelingen zich veel aangener voor de Onsterfelijken. ... Arbeid is geen schande, luiheid is het wel...

Naar Hesiodus, Werken en dagen, ca 700 v.C.

Situering in het referentiekader:

Bij welk domein plaats je deze bron? onderverdeling _____ domein _____

Wie schreef de bron? _____

Wanneer schreef hij de bron? _____

Wat is de kern van de boodschap van de schrijver? _____

Kan deze bron een antwoord bieden op onze vraag? Ja/nee want _____

Besluit:

Uit deze bron kan je besluiten dat:

- O de mensen respect hadden voor de boeren
- O de goden respect hadden voor de boeren
- O de boeren gerespecteerd werden door de goden en mensen
- O dit artikel geeft een antwoord op de historische vraag. De bron is dus **bruikbaar** i.f.v. de historische vraag.
- O dit artikel geeft geen antwoord op de historische vraag. De bron is niet **bruikbaar** om de historische vraag te beantwoorden.

Context:

Wij vinden in 2018 de boodschap van de bron: vreemd – normaal – realistisch – vernieuwend. De Grieken vonden deze boodschap niet bijzonder omdat _____

_____. Over een bron oordelen kan je dus maar als je je eerst inleeft in de wereld waarin de bron geschreven is.

Verklaring woorden

beminnen = houden van / heiliging = het als heel belangrijk beschouwen, ophemelen

MAAR...is deze bron **representatief** voor de mening van *de* oude Grieken?

Ma.w. geeft deze bron weer wat één schrijver denkt of ... geeft dit een beeld van hoe *de* mensen in het algemeen over de werkende boer in Griekenland dachten in de klassieke oudheid?

Lees daarvoor onderstaande bronnen.

Arbeid werd door de Athener eerder beschouwd als een noodzakelijk kwaad. Iets wat nu eenmaal moest gebeuren om een zekere maatschappelijke status te verwerven. Het leven draaide dus niet om werk. Dat belette niet dat de ambachtsman fier kon zijn op zijn prestaties, maar de heiliging van de arbeid was zeker ver te zoeken. Eigenaardig is wel dat de arbeid van de boer verheerlijkt werd in geschriften. Maar dan wel door mensen die zelf geen landarbeid verrichten...

Naar W. Peklest, "Arbeid adelde niet in het klassieke Athene", 1988 – Tekens 2 blz 28

Welk inzicht krijg je over "werken" bij de oude Grieken na het lezen van de bron. Markeer het juiste

De Grieken werken graag en hard/ niet zo graag.

De rijke Grieken respecteren wel/niet het werk van de boeren

Besluit:

Uit de eerste bron zou je makkelijk kunnen afleiden dat hard werken normaal is. Dit besluit nemen is te gemakkelijk. Eén geschreven bron geeft _____ exact weer wat verschillende mensen dachten over een onderwerp. Pas dus op dat je niet te snel conclusies trekt uit één bron. Door _____ bronnen te vergelijken, krijgen we een beter beeld en een correcter antwoord op de historische vraag.

Uit deze twee bronnen **leren** we dat:

* ... de hardwerkende boer overtuigd wordt om hard te werken omdat, volgens de oude Grieken, hij achteraf beloond zal worden door _____ **en**

* ... de hardwerkende boer gerespecteerd wordt door de _____ (die zelf geen arbeid verrichten) om hard te werken.

